

Oszályozás		Tárgy		Hely		Idő		Személy		Helyszám	
		1962		(439 Bp)		1962				34.00 fők	
Budapestre vonatkozó ujságcikkek											
Szerző:											
Cím:		Magyarok és a Risorgimento									
Forrás:		Napló (Veszprém)									
		(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.)		(Oldal)			
				1962. ján. 6.							

A Magyar Risorgimento Emlékbizottság, a Hazafront Népfőnöki Tanácsa és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár az olasz egységért és függetlenségért vívott szabadságharcok 100. évfordulójára megjelentette közös kiadványát, a Magyarok és a Risorgimento című gyűjteményt. Előszót Ács Tivadar írt a kötet elé. Ő sorolja föl a magyar légionisták életrajzi adatait is, annak igazolására, hogy: „A magyarok egy évszázaddal ezelőtt sok vért, verejtéket áldoztak Itália szabadságáért és a világ szabadságáért, mialatt az ő szabadságuk a tárgyaló asztaloknál elveszett.”

Kik voltak ezek a magyarok? Nemcsak nagynevű hősök! Türr Istvánnal és Tüköry Lajossal Palermo bevételénél az ismeretlen harcok is küzdöttek. Ezredesekkel, őrnagyokkal, honvéd hadnagyokkal egy sorban kockáztatta életét az az 1752 kismember is, akinek emlékét-nevét most már ez a kiadvány is őrzi. Azok életrajzi adatait olvashatjuk, akik 1849-ben a piemonti Magyar Légión, az 1859-es olaszországi Magyar Légión, vagy az 1850-es Garibaldi-féle Légión tagjai voltak. Azokét, akik a reakciós bandamozgalmak ellen harcoló olaszországi magyar segélyszereg kötelékeibe tartoztak. Nagy részük a Kossuth-emigráció tagjaként jelentkeztek Garibaldi seregébe. De 1859–60-ban számos itthoni fiatal is elhagyta az országot, hogy olasz földön harcolhasson a közös ellenség ellen. Mentek az egész országból, meggyénkből is!

Anger Antal, tótvezetői illetőségű, az osztrák hadseregből dezertált: 1861-ben Nápolyban sorozták be a légiónba. Dezertált a veszprémi Csoma János is. Ő az olaszországi osztrák hadsereg egyik gyalogezredéből jutott a nápolyi légiónba. Még három veszprémi: Kovács János, Kun Béla és Mika János is eljutottak Olaszországba. Megtudjuk a gyűjteményből, hogy Bajnok Ferenc légionista a Sümeg melletti Kéthelyről való. Holdonner János ajkai, Holdovits Ferdinánd tapolcai, Ihász Dániel pápai, Jandós Gábor pedig sümegi illetőségű.

Pontosan 1752 név! Nem enyészetre, nem feledésre kárhóztatott nevek. A régi, reakciós tartalmú családtörténeti kutatásokkal szemben ez az életrajz-gyűjtemény dedapánk generációjának, a leghaladóbb célokért küzdő szabadságharcosoknak állít emléket; olyan harcosoknak, akik Risorgimento után Amerikába hajóztak, hogy a rabszolgák felszabadításáért is vérüket áldozták.

A kötet bibliográfiai részét Gátiné Pásztor Mária állította össze. Ez a rész nemcsak az 1848–1867-es időszakra vonatkozó magyar nyelvű könyv- és folyóirat anyagot, hanem a Risorgimento magyar vonatkozásairól írott idegennyelvű kiadványokat is felsorolja.

Garibaldi hallatlan népszerűségét tükrözik az egykorú cikkek. A cenzúrával és szigorú útleveletilalommal körülvett Magyarországon Garibaldinak szinte minden lépéséről tudtak, számon tartották a környezetében harcoló magyar katonákat. Ezekben az években legendák szállnak, népdalok születnek a Hősről.

Garibaldi élete. Életének példája korunk irónak képletét is megihleti. A kötet Pótlás című rovatában például olvashatjuk a tragikus hirtelenséggel elhunyt Füsi József Búcsúzó, Garibaldi posthumus regényének adatait is. Megtudjuk Füsi Józsefről, hogy Abba Cesare Garibaldi seregében című művéhez ő írt előszót. Nem tudjuk meg azonban, hogy a még életében megjelent csodálatos itáliai útirajzát, a Tengeri szél egész fejezeteit annak az Embernek szenteli, aki szabadságharcunk leveretése után „remény-ségünk volt”. Garibaldi útjait követte Füsi József, a hajmáskéri vasutas-család fia. Ott járt már ebben a művében is, ahol Risorgimento Veszprém megyéből származó egyszerű légionisták harcoltak a szabadságért.

Gátiné Pásztor Mária a 34. sz.
fők szerzője